

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ
Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη: 4-03-2015

Αρ. Πρωτ.: 2692

Ταχ. Δ/νση: Κολοκοτρώνη 22
Τ.Κ. – Πόλη: 564 30 Σταυρούπολη
Πληροφορίες: Ιππέκη Βασιλική
Τηλέφωνο: 2310 643040 (εσωτ.902)
Φαξ: 2310 - 643 046
Ιστοσελίδα: <http://dipe-v-thess.thess.sch.gr>
E-mail: mail@dipe-v-thess.thess.sch.gr

Προς: Τους κ. Διευθυντές &
Τις κ. Διευθύντριες
των Δημοτικών Σχολείων &
Τους κ. Προϊσταμένους &
Τις κ. Προϊσταμένες
των Νηπιαγωγείων
Π.Ε. Δυτικής Θεσσαλονίκης

ΘΕΜΑ: «Ο ΗΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ –ΛΥΡΑΥΛΟΣ».

Η ΔΠΕ Δυτικής Θεσσαλονίκης δια της Υπευθύνου Περιβαλλοντικής σας ενημερώνει σχετικά με το πρόγραμμα «Ο ήχος της ανακύκλωσης-Λύραυλος» και για το πώς να κατασκευάζουμε και να παίζουμε 40 μουσικά όργανα από ανακυκλώσιμα υλικά και υλικά της φύσης.

Πληροφορίες στο δίνονται επισυναπτόμενο έγγραφο του Λύραυλου.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

<http://dipe-v-thess.thess.sch.gr>

Ο ΗΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ – ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΥΡΑΥΛΟ

Πώς να κατασκευάζουμε και να παίζουμε 40 μουσικά όργανα από ανακυκλώσιμα υλικά και υλικά της φύσης.

40 απλές ευφρέστερες κατασκευές, που δεν βγάζουν απλά ήχο αλλά παίζουν εξαίσια μουσική.
40 αντικείμενα καθημερινής χρήσης μεταμορφώνονται σε μουσικά όργανα μπροστά στα έκθαμβα μάτια των μαθητών.

Μία σπάνια εκπαιδευτική εμπειρία, που βοηθά διαδραστικά τους μαθητές να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση μέσω της μουσικής δημιουργίας, αλλά και να ανακαλύψουν την εφευρετικότητα, την παρατηρητικότητα και τη μουσικότητα που έτσι κι' αλλιώς έχουν μέσα τους.

Στις παραστάσεις, που απευθύνονται σε ανθρώπους κάθε ηλικίας, τα μέλη του Λύραυλου εξηγούν τους τρόπους κατασκευής και παρουσιάζουν ζωντανά εκδοχές παιζίματος από το κάθε όργανο ξεχωριστά ούτως ώστε να γίνουν κατανοητές όλες οι δυνατότητες παιζίματος.

Μουσική - Ανακύκλωση – Δημιουργία

Εάν το παιδί συμμετέχει στη διαδικασία κατασκευής ενός παιχνιδιού ή ενός μουσικού οργάνου μαθαίνει να εκτιμά καλύτερα το κάθε υλικό που υπάρχει γύρω του, να εκτιμά τα διάφορα αντικείμενα που μας περιβάλλουν, την εργασία και το μόχθο διαφόρων επαγγελματιών και φυσικά τη χαρά που μας προσφέρει το τελικό αποτέλεσμα.

Ας σταματήσει επιτέλους αυτό το «αγοράζω παιχνίδι – πετάω παιχνίδι» που αδειάζει της τσέπες μας και γεμίζει των κάδο σκουπιδιών.

Ο Ήχος της Ανακύκλωσης

Το κουτί παπουτσιών, το λάστιχο ποτίσματος, η τρόμπα και το τιμόνι του ποδηλάτου, το κοντάρι του σκουπόξυλου, τα κλειδιά μηχανουργείου, το καλάμι του ψαρέματος, τα σπασμένα πλακάκια, τα κογγύλια, το κόκαλο από το πόδι του προβάτου, η κολοκύθα, τα ποτήρια, η καρέκλα, το πριόνι, το δοχείο από γιαούρτι, τα πλαστικά μπουκάλια, τα αλουμινένια κουτάκια αναψυκτικών, τα καπάκια μπουκαλιών και άλλα πολλά, μεταμορφώνονται σε όργανα με τα οποία τα παιδιά θα φτιάξουν μικρά μουσικά σύνολα και θα συνοδεύσουν το τραγούδι και το χορό.

Χρησιμοποιώντας ανακυκλώσιμα υλικά:

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΔΕΝ ΕΞΑΝΤΛΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Παίζουν, τραγουδούν, κατασκευάζουν: Μιχάλης Στέφος, Όλγα Στέφου.

Πρωτότυπη μουσική και στίχοι: Χριστίνα Σιάκη

Παραστάσεις και στο χώρο του σχολείου. Προσαρμόζεται για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Τηλ. 210.5022602 – 6976788841 – 6974127672 lyravlos@yahoo.gr, www.lyravlos.gr

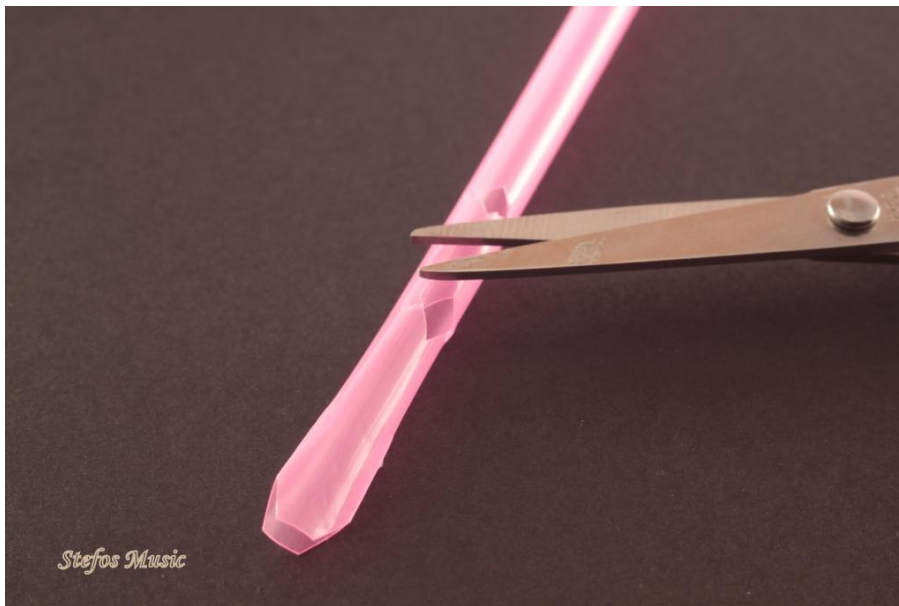
<http://dipe-v-thess.thess.sch.gr>

Σύντομα ο Λύραυλος θα κυκλοφορήσει βιβλίο που θα περιέχει φωτογραφίες και λεπτομερείς οδηγίες κατασκευής για πάνω από 40 αυτοσχέδια όργανα. Το βιβλίο θα συνοδεύεται από CD στο οποίο θα ακούγονται τα όργανα ξεχωριστά αλλά και σε σύνολα.

Ένα μικρό δείγμα

Οδηγίες κατασκευής 5 αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων.

1) Αυλός

Υλικά:

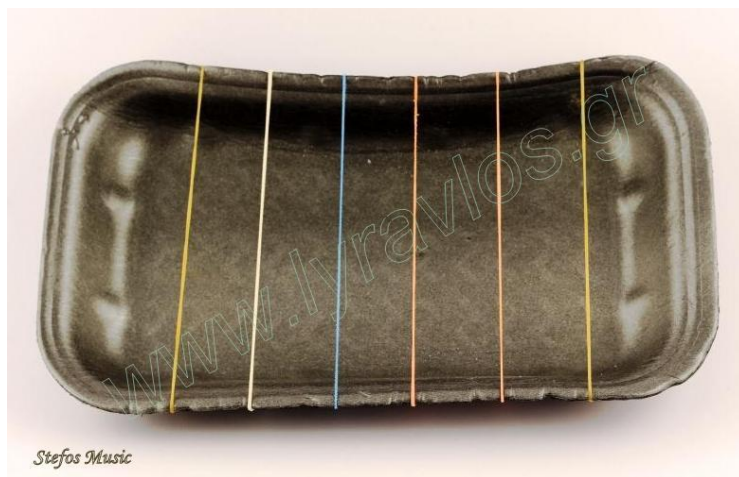
Πλαστικό καλαμάκι κανονικού μεγέθους.

Ψαλίδι.

Μασάμε ελαφρά ή πιέζουμε με το πίσω μέρος ενός κουταλιού τη μία άκρη από το καλαμάκι ούτως ώστε να πάρει μια πεπλατυσμένη μορφή. Κόβουμε με το ψαλίδι τις γωνίες.

Ανοίγουμε με το ψαλίδι 5-6 τρύπες. Το μέγεθος αλλά και η απόσταση μεταξύ τους καθορίζεται από πολλούς παράγοντες. Για αρχή θα ανοίξουμε μία τρύπα 5mm που θα απέχει περίπου δύο εκατοστά από την κάτω άκρη. Θα παρατηρήσουμε ότι ο ήχος ανέβηκε περίπου ένα τόνο. Συνεχίζουμε ανοίγοντας και άλλες τρύπες ανεβαίνοντας προς το επάνω μέρος με τον ίδιο τόπο. Θέλει πολλούς πειραματισμούς για να βγάλουμε έναν καθαρό ήχο και μία μουσική κλίμακα καλοκουρδισμένη. Με μισό ευρώ αγοράζουμε ένα πακέτο με 100 καλαμάκια και μπορούμε να πειραματιστούμε πολλές φορές. Είναι μία διαδικασία μαγευτική που βοηθά τα παιδιά, να αγαπήσουν εκτός των άλλων και το μάθημα της τεχνολογίας, της φυσικής και των μαθηματικών.

2) Άρπα

Υλικά:

Δισκάκι φελιζόλ, λαστιχάκια μεσαίου μεγέθους

Περνάμε 7-8 λαστιχάκια στο δισκάκι και τεντώνοντας η χαλαρώνοντάς τα μπορούμε να τα κουρδίσουμε. Να είναι σε 2-3 διαφορετικά μεγέθη ούτως ώστε να μη λυγίσει το δισκάκι από το υπερβολικό τέντωμα. Εάν το πλησιάσουμε στο αυτί μας κρούοντας τα λάστιχα θα ακούσουμε έναν πολύ δυνατό και γεμάτο ήχο. Μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα μικρό μουσικό σύνολο με τους μαθητές και φυσικά δεν πρέπει να απουσιάζουν οι « μπάσες άρπες » από ψαροκασέλες με μεγάλα λάστιχα. Τα ψαράδικα τις λαϊκής θα μας προμηθεύουν δωρεάν ψαροκασέλες από φελιζόλ. Πλένονται εύκολα με υγρό πιάτων.

3) Μονόχορδο μπαλόني

Υλικά:

Ένα μπαλόني μέτριο. Σπάγκος 60-70 cm

Δένουμε το σπάγκο στο λαιμό του φουσκωμένου μπαλονιού. Τεντώνουμε τη χορδή μας (που μπορεί να είναι και από πετονιά) κρατώντας τη σφικτά με τον αντίχειρα και το δείκτη. Με τα υπόλοιπα δάκτυλα του ίδιου χεριού κρούουμε τη χορδή προσπαθώντας να ακουμπά ελαφρά στο μπαλόني έτσι ώστε να μεταδίδεται ο παλμός της στο ηχείο του. Με την αυξομείωση του τεντώματος της χορδής επιτυγχάνουμε διαφορετικές φωνές (τονικό ύψος).

4) Σάλπιγγα πλαστική

Υλικά:

- Λάστιχο ποτίσματος 2-3 μέτρα ($\frac{1}{2}$ της ίντσας).
- Πλαστικό χωνί ή μπουκάλι πλαστικό.
- Πλαστικός αντάπτορας (racor) (που βιδώνει στη βρύση του κήπου.)
- Ζελοτέιπ + Ψαλίδι / Κοπίδι.

Σ' αυτή την οικογένεια οργάνων ανήκουν και όλα τα χάλκινα με επιστόμιο (τρομπέτα, τρομπόνι, κόρνο κλπ.).

Εφαρμόζουμε το ρακόρ στη μία άκρη του λάστιχου και το χωνί στην άλλη.

Για καλύτερη εφαρμογή ίσως χρειαστεί να ζεστάνουμε λίγο το λάστιχο.

Κλείνοντας τα χείλη μας και φυσώντας θα παρατηρήσουμε ότι ο αέρας που περνά ανάμεσα κάνει τα χείλη να πάλλονται μεταξύ τους. Αυτή είναι και πηγή του ήχου.

Τώρα αν εφαρμόσουμε στέρεα τα παλλόμενα χείλη μας στο επιστόμιο (ρακόρ) και φυσώντας αλλάζουμε την πίεση του αέρα και των χειλιών θα παρατηρήσουμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να παίζουμε 4-5 φωνές διαφορετικού τονικού ύψους. Δηλαδή τις λεγόμενες « αρμονικές ».

5)Αυλός του Πάνα

Υλικά:

Λάστιχο ποτίσματος (½ της ίντσας)

Κόβουμε το λάστιχο με ένα μεγάλο ψαλίδι σε κομμάτια στις παρακάτω διαστάσεις,* (αρχικά μπορούμε να πειραματιστούμε μόνο με οκτώ αυλούς ίδιας διαμέτρου), προσθέτοντας ακόμη 5 - 10 χιλιοστά για να εφαρμόσουμε το υλικό με το οποίο θα κλείσουμε το κάτω άνοιγμα (φελλός ή πλαστελίνη). Μπορούμε να έχουμε ακριβέστερο κούρδισμα μετακινώντας μέσα έξω τον φελλό ή την πλαστελίνη.

Δένουμε κάθετα και από τις 2 πλευρές επίπεδα ξυλάκια (πχ. παγωτού) με λεπτή και γερή κλωστή προσπαθώντας να μην αφήσουμε μεγάλα κενά μεταξύ των αυλών. Ακουμπάμε τους αυλούς στο κάτω χέιλος κάθετα προς το κεφάλι μας και φυσάμε απαλά.

Το μικρό μας μουσικό σύνολο μπορεί να συνδυαστεί και με μπουκάλια τα οποία θα κουρδιστούν πολύ εύκολα με την προσθαφαίρεση νερού.

*Ντο 16εκ. - Ρε 14εκ. - Μι 12εκ. - Φα 11εκ. - Σολ 10.05εκ. - Λα 9εκ. - Σι 7.05εκ. - Ντο 7εκ.

Καλή επιτυχία.
Μιχάλης και Όλγα

Ο Ήχος της Ανακύκλωσης

*Αλήθεια, μπορούμε να παίζουμε δεκάδες μουσικά κομμάτια με μία τρύπα ποδηλάτου; Και βέβαια!
Πρώτα θα κάνουμε μία τρύπα στη τρύπα.....*

Ο σκοπός του προγράμματος εστιάζει κυρίως στην καλλιέργεια και στην ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης των παιδιών μέσω της μουσικής δημιουργίας. Είναι μία σύνθετη καλλιτεχνική εμπειρία, μαγευτική για τους μικρούς μαθητές αλλά και πολύτιμη για τους εκπαιδευτικούς των νηπιαγωγείων, των δημοτικών και των γυμνασίων.

Μια μικρή λεπτομέρεια για τα μουσικά όργανα

Στα περισσότερα σχολεία που έχουμε επισκεφθεί διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν φωτισμένοι δάσκαλοι και δασκάλες μουσικής που, αν και έχουν λίγες ώρες διδασκαλίας στη διάθεσή τους, κατορθώνουν να φτιάξουν αριστουργηματικές κατασκευές μαζί με τους μαθητές. Τα αυτοσχέδια αυτά όργανα είναι πανέμορφα και έχουν όμορφη διακόσμηση. Εδώ λοιπόν βρίσκεται και η «λεπτομέρεια». Το εικαστικό ενδιαφέρον τους δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το μουσικό. Φυσικά είμαστε υπέρ της διακόσμησης αλλά κατά την ταπεινή μας άποψη πρέπει πρωτίστως να είναι μουσικά όργανα που θα παράγουν ένα ζουμερό, ζωντανό και λαμπρό ήχο και δευτερευόντως να είναι όμορφα διακοσμημένα. Εάν τα όργανα που θα φτιάξει ο μαθητής δεν παράγουν τον επιθυμητό ήχο θα παραμείνουν στο ντουλάπι του σχολείου ανενεργά. Αν αξιοποιήσουμε στο μέγιστο την ηχητική των υλικών θα έχουμε όργανα που θα πάλλονται με έναν ήχο μαγευτικό.

Κατά την διάρκεια της παράστασης δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να φτιάξουν μουσικά όργανα σύμφωνα με τις οδηγίες μας με υλικά που θα έχουν στη διάθεσή τους. Πριν και μετά την παράσταση δίνουμε υλικό στους εκπαιδευτικούς με προτάσεις και σχέδια σε ένα εγχειρίδιο που περιλαμβάνει κατασκευαστικά « μουσικά ». Φυσικά όποτε μας ζητηθεί θα είμαστε σε επικοινωνία για να λύσουμε κάθε απορία.

Μουσική – Ανακύκλωση – Δημιουργία.

www.lyravlos.gr
<http://lyravlos.gr/blog/?p=776>

<http://dipe-v-thess.thess.sch.gr>

<http://dipe-v-thess.thess.sch.gr>